

Änäkäisillä on sielu

SUOMALAISTA KÄSITYÖTÄ

ESITTELYSSÄ SOITINRAKENTAJAT | OSA 4

Saamani palautteen perusteella kaappini hankkinut arvostaa kotimaista työtä, kevyttä roudattavuutta, hyvää ulkonäköä, persoonallisuutta ja ennen kaikkea sitä miten se soi! Tuotteella pitää olla ”sielu” joka puhuttelee. Toivon, että kaappieni ”sielu” tuo lisäarvon siihen musaan ja tekemiseen niin että soittaja innostuu pannaan parastaan, filosofoi tällä kertaa esittelyssä oleva rakentaja.

Niin, hyvät ystävät, me elämme upeaa aikaa. Yhä useampi soittaja tekee brändin sijaan ostopäätöksensä kuulokuvan ja tarkoituksemukaisuuden perusteella. Yhä useampi arvostaa myös kotimaista osaamista. Enää kitara- tai bassokaikutinkaapin logon ei tarvitse olla Fender, Marshall tai Ampeg. Siinä voi ihan yhtä hyvin lukea vaikka Änäkäinen.

Kouvolaalainen Kari Änäkäinen on varsinaiselta ammatiltaan sisustuspuuseppä. Kodin remontointiin liittyvien töiden kuten kalusteiden asennusten, saunan lauteiden ynnä muun ohella hän pyörittää kaiutinkaappiverstasta. Koko ikänsä soittanut mies tuntee toteuttavansa itseään parhaiten musiikin toistoon liittyvien konstruktioiden parissa.

- Muutama vuosi sitten halusin tehdä itselleni kevyen, hyvin soivan bassokaapin joka olisi samalla vintagehenkinen. Vox-etukangasta ja niin edelleen. Hommasin elementin ja ystäväni Lassi Ukkonen (Triodipaja) laski tilavuuden kaapille, jonka sitten itse valmistin, kertoo Kari kaiutinkaappilinjansa syntyvaiheita.

Ensimmäinen Änäkäinen onnistui sen verran hyvin, että Kari haluaa valmistaa seuraavaksi kitarakaappin, joita syntyi kaksi kappaletta.

Niistä toinen meni aiemmin mainitulle Lassi Ukkoselle ja toisen lainasi keikalle itse Juha Björninen.

- Kun Juha sitten halusi vastaavan kaapin, syntyi ajatus, että näistähän voisi olla muutkin soittajat kiinnostuneita ja päätin aloittaa oman kaiutinkaappimalliston.

Hän on puuhailnut soitinrakennuksen parissa koko ikänsä.

- Ihan ensimmäisen kaapin tein jo nuorena pojankollina 1970-luvulla. Matti Sarapaltion kehittämä MS-Bassomatti oli silloin kopioinnin kohteena. Ja tälläkin hetkellä soi-

tan itse tekemälläni Precision-tyylisellä bassolla. Halusin perehtyä valmistuksen kautta siihen, kuinka soittimen muodot syntyvät ja miten koneet ovat siihen vaikuttaneet. Sehän ei ole sattumaa. Uskon päässeeni aika lähelle sitä mitä Leo Fender on ajatellut tehdesään ensimmäisiä instrumenttejaan. Saman ajattelutavan yritän sisällyttää kaappeihini. Haluan tarjota soittajille hyvältä soundaavia, hyvin rakennettuja ja vielä kaiken päälle hyvännäköisiä kitara- ja bassokaappeja.

Änäkäis-kitarakaapit ovat päällelöpäin umpinaisen oloisia, mutta niiden etulevyssä on suorakaiteen muotoinen aukko. Hyötösuhde saadaan näin suuremmaksi, mistä taas seuraa että Änäkäinen soi tavallista vastaavaa skobeaa lujempaa. Ääni myös aukeaa toisella tavoin kuin perinteisessä kaapissa. Malliston bassokaappi edustaa puolestaan perinteisempää bassorefleksi-putkin tehtyä koulukuntaa.

Kaikki kaapit ovat lisäksi kevyitä kantaa.

- Kitarakaapeissa otetaan huomioon kaappiin laitettava elementti, joten kaapille lasketaan tilavuus sekä etulevyssä oleva aukko elementin mukaan. Tämän laskemisen tekee siis Lassi Ukkonen. Laskelmien pohjalta suunnittelen ja piirrän kaiutinkotelon.

- Kaapit valmistetaan kotimaista havuvanerista, joka on kevyttä ja jonka työstäminen onnistuu hyvin sähkötyökaluilla verstaassa. En käytä ruuveja, vaan liitokset tehdään liimaamalla huuloksin ja lisään uriin tukevuutta parantavat rimat.

- Kaappien väriyhdistelmät ovat

”En käytä ruuveja, vaan liitokset tehdään liimaamalla huulloxsin ja lisään uriin tukevuutta parantavat rimat.”

perinteisiä ja pinnat on tehty samaan tyyliin kuin 70-luvulla. Ulkonäköön voi asiakas vaikuttaa tilauksen yhteydessä.

- Ennen luovutusta asiakkaalle testaan kaiutinkaapin itse soittamalla.

Mitä kaiutinelementtejä käytät?

- Kitarakaapeissa Eminence ja WGS ovat eniten edustettuina. Bassokaapeissa puolestaan B&C. Paljon teen myös kaappeja niin, että asiakkaalla itsellään on jo mieleinen kaiutin valmiina; esimerkiksi Celestionille ja Fanen elementeille on tullut tehtyä useita yksilöitä.

- Tällä hetkellä suosituin kaappimallini on yhdellä 12-tuumaisella Eminence Private Jack -elementillä varustettu Rumble.

Juha Björninen, Heikki Silvennoinen ja Costello Hautamäki ovat tällä hetkellä esimerkkejä Änäkäinen-skobejen nimekkäämmästä käyttäjäkaartista. Onko sinulla haaveissasi joku, jolle haluaisit vielä valmistaa kaapin?

- Vaikea sanoa, sillä jokainen valmistamani tuotteen hankkinut on minulle tärkeä. Onhan jokaisessa kaapissa osa minua. Muusikkona ja soittajana noin 600 keikan kokemus antaa jonkinmoisen käsityksen siitä, millaisen soundin itse haluan. Sen ajatuksen olen siirtänyt tekemini kaappeihin. Mutta, vastatakseni kysymykseesi: Simo 3D-kaappi voisi sopia Ritchie Blackmorelle. Hänhän soittaa liveä sekä akustista että sähkökitaraa, ja tuolla yhdellä kaapilla onnistuu molempien äänentoisto.

Entä tulevaisuudensuunnitelmat?

- 12"-elementillä varustettu, kevyt ja näppäränkokoinen, mutta silti tehokas bassokaappi odottaa piirustuspöydällä pääsyä verstaalle toteutettavaksi. Ulkomaanvientiä en vielä ole ajatellut. Jos löytyy joku hyvä yhteistyökumppani ulkomaanvientiä varten, niin sitäkin voisi miettiä.

Mistä Änäkäisiä saa ostaa?

- Custom Soundsista Helsingissä, Kitarakuusta Tampereella, Guitar Service Harri Mäistiltä Kouvolassa sekä tietysti suoraan verstaalta.

► www.änäkäinen.fi

Kalvotuholainen

DOD Meatbox oli 90-luvulla lyhyen aikaa julkaistu bassopöristin, josta on tullut legendaarinen bassogurujen laudoissa, käyttäjänä esimerkiksi Mars Voltan Juan Alderete. Säädot olivat tuolloin omituiset meat, rump, flank ja LBS.

Nyt tämä täysin analoginen Meatbox Subsynth on julkaistu uudelleen. Hintataso ei ole vielä tiedossa, mutta veikkaan sen olevan noin 180 euroa. Säätimet on nyt nimetty järkevämmin: octave, output, sub ja low. Sub on noin 30 Hz-alueen taajuuskorjain ja low asettuu 60 Hz-alueelle eli todella mahtavaa bassosoundia on tarjolla. Niin mahtavaa, että valmistaja varoittaa esitteessä ihan aiheesta varovaisuuteen. Tällä pelillä saat huolimattomuuttasi kaiutinkaappisi ämyrit paskaksi. Niin törkeästä basso-oktaaverista on kyse. Laite on muuten mono.

No miltä se sitten kuulostaa? Soundia voisi luonnehtia siten, että polkusin lisää mukaan sellaista todella karkeareunaista norsun ilma-vaivaa. Ikävä kyllä polkimen jalkakytkin välittää selvän naksahduksen vahvistimeen. Akustisen todellisuuden tavoittelemisessa usein vähättelyä kohtaavan fononien toisen virittymistason ja neurostaalisen konjunktion merkitystä ei voi aliarvioida.

Pedaali toimii hyvin muiden efektien kanssa, erityisesti säröjen ja futsien. Suosittelen tätä varauksella kaikille mahavaivoista kärsiville basisteille. Pieremisiin!

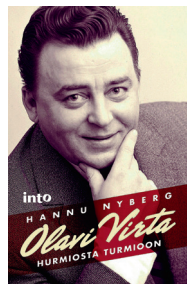
HEMMO PÄIVÄRINNE, *E-liikkeen laitearvioija*

Hurmiosta turmioon

Olavi Virta on maamme laulajista kenties ikonisin ja siksi myös monenlaisen tutkimuksen, kirjoittelun ja keräilyn kohde. Nyt *Rockista rautalankaan- ja Elvis elää?* -teoksistaan tunnettu tietokirjailija Hannu Nyberg on koonnut aiheesta omannäköisensä opuksen. *Olavi Virta - Hurmiosta turmioon* on erittäin viihdyttävää luettavaa, vaikka kaipaisi kyllä saatteekseen varoitustarran. Nimittäin siinä missä Nybergin ainutlaatuinen ilmaisu saa alekirjoittaneen ulvomaan naurusta, voi pahaa-aavistamattomalta Oladiggerilta purskahtaa sumpit sie- raimista aivan eri syystä.

Virta-aiheista tavaraa vuodesta 1978 kerännyt Nyberg valottaa kir-

Hannu Nyberg
OLAVI VIRTA - HURMIOSTA TURMIOON
Into

jassa kaikkea sitä, mitä legendaarisesta laulumiehestä ei ole vielä keksitty kirjoittaa. Ja usein jaaritellaan asian vierestä niin että raikaa. Osansa saavat keikalla housuun paskimiset, diabeteksen ja muiden sairauksien aiheuttama parittelukyvyyttömyys tai se, millainen despootti Kipparikvartetin ensimmäinen kapellimestari Harry Bergström väitetyksi oli. Nyberg myös oikoo - tai ainakin pyrkii oikomaan - cut up - tekniikalla koostamassaan kirjassa aikojen saatossa syntyneitä väärinkäsityksiä.

Monesti tosin tuloksetta.

Sivukaupalla märehditään esimerkiksi sitä, oliko Virta itse vai pelkästään hänen haitaristinsa humalassa skandaalin aiheuttaneella vuoden 1959 Ilomantsin-keikalla vai ei. Yhdentekevää, sillä - kuten Nyberg itsekin yhdessä kirjan luvussa toteaa - Virran henkilökohtainen alamäki oli alkanut jo hyvän aikaa ennen kyseistä episodista. Jano oli kova ja raha-asiat sekaisin. Levy-yhtiöltä oli tullut kenkää. Avioliitto rakoihi ja terveys rapistui.

Entä ketä kiinnostaa se, kuka todella oli Suomen ensimmäinen ”Laulava lihapulla”? Se ei kuulemma suinkaan ollut Olavi Virta, jo-

ta kylläkin alettiin kulinaaristen taipumusten ja tämän takia tukevoituneen habituksen ansiosta kutsua kyseisellä pilkkanimellä 50-luvun lopussa. Heti sivulla 16 nääs kerrotaan, että kitarataiteilija Viljo Immonen esiintyi kyseisellä taitelijanimellä jo vuonna 1951 Ylioppilaskunnan Laulajien revyyssä kaislahameessa ja naama lankattuna. Relevanttia?

Nyberg on erikoismies ja todellisuudessa osaamisalueellaan ”äänilevypostimerkkeilyssä” ja muiden kirjoituksissa esiintyvien virheellisyksien ja epätasallisuuden besserwissermäisessä korjailussa.

Kirjailijan omaan magnum opukseen on kuitenkin jäänyt harmittavia lapsuksia. Sivulla 252 puhutaan laulun *Sonny Boy* yhteydessä Al Johnsonista, vaikka sen pitäisi olla Jolson. Maamme suuriin iskelmähistorioitsijoihin kuuluneen Ilpo Hakasalon etunimen esiintyminen peräti kahteen otteeseen muodossa ”Ilkka” ei selity lyöntivirheellä. Eikä The Bandin Garth Hudsonin ja meillä Suomessa Erkki Ertaman ohella vaikkapa Wigwamin Jukka Gustavsonin käyttämä kuuluisa urkumerkki ole suinkaan ”Lowrey”. Kyllä se on Lowrey. ■